

Годишен доклад за дейността на Сдружение “Балканка”

през 2020 г.

През 2020г. сдружението продължи активното утвърждаване, както на позициите си в сектор води у нас, така и разшири международните контакти.

1. Активно взаимодействие с ИАРА, МЗХГ и други риболовни сдружения

Сдружението взе активно участие в изготвянето на ЗИД на Заповед РД 09-69 от 01.02.2019г. В резултат на усилията на членове на сдружението и активното взаимодействие с други риболовни сдружения и ИАРА, към списъка от реки в специален режим за риболов бяха добавени още 3 речни участъка: р. Искър над яз. Искър, река Струма след яз. Пчелина и река Въча след яз. Кричим. Извършихме преглед и актуализация на целия списък от реки, като положихме сили да бъдат отстранени някои явни неточности, а освен това изготвихме координатен регистър на речните участъци, който беше включен в заповедта на МЗХГ.

Освен това, в т.4.2 беше добавен видът *Salmo macedonicus*. Правилното отразяване таксономията на видовете е в основата на по-нататъшното търсене на отговорност и наказания при закононарушителите, ако се стигне до обжалване на съставени актове по съдебен път.

Активно участие при изготвяне на **ЗИД на заповед за зарибяване на водоемите в страната**. Съгласно промените в ЗРА от 2018г., 5% от продадените билети за риболов се отделят за зарибяване, като зарибяванията се организират от разпространителите на риболовни билети съвместно с ИАРА. Водоемите, които да бъдат зарибени през съответната година се определят със заповед за зарибяване, издавана от министъра на земеделието, храните и горите. Сдружението взе активно участие при актуализация на заповедта за 2020г., като предизвика редица дебати. От ИАРА изразиха готовност голяма част от предложенията да бъдат включени в готвена от тях методика за зарибяване.

ЗИД на ЗРА

Почти през цялата година, членове на сдружението положиха сериозни усилия и взеха активно участие в дебатите за промени в ЗРА. Подадени бяха 6 мотивирани становища, издействани бяха експертни становища от научните среди във връзка с промени в минималните размери за задържане на рибите и провеждане на политиката за защитените видове. Беше взето участие в две on-line дискусии и две присъствени участия в Комисията по земеделието и храните в Народното събрание. Становищата на сдружението успяха да се противопоставят и да обърнат на 180 градуса някои базисни политики по отношение на опазването на дивите водоеми, като с това привлякоха подкрепата и на Министерството на околната среда и водите. Сдружението се опита да прокара нови принципи за риболов, като се въведат законови ограничения за задържане на големите и трофейни екземпляри от стопански ценните видове риба. Организирана беше национална петиция, като събраните подписи и коментари в подкрепа са входирани на страницата на законопроекта. За съжаление, второто гласуване на законопроекта беше отложено за неограничено време.

Голям плюс за сдружението в описаните по-горе активности е комуникацията и съвместната работа с други риболовни сдружения.

2. Акции по реките

Въпреки нелеката пандемична обстановка в страната и пропадането на всички планирани пролетни акции, през есента на 2020г. сдружението успя да организира 2 мащабни акции на две реки в режим хвани и пусни.

- Акция река Искър – 03.10.2020

Основен партньор беше ЛИДЛ България, които ни потърсиха за провеждането на акцията. Мероприятието се осъществи в три основни посоки: почистване, зарибяване и провеждане на информационна кампания. В акцията взеха участие около 40 служителя на ЛИДЛ, техните деца, риболовци и приятели на Сдружение Балканка. Всички останаха изключително доволни от проведеното мероприятие, превърнало се и в своеобразно зелено училище за малки и големи.

Резултат от акцията:

- Събрани бяха огромно количество боклуци – над 300 чувала;
- Зарибяване с 25 000 балканки на река Искър в новия участък хвани и пусни;
- Всички участници в акцията получиха безценни знания и опит по отношение на реките, заплахите за тях и пример как могат да бъдат опазвани.

Акцията се проведе съвместно с община Самоков, която се зае с извозването на боклука, а за зарибяването бяха изготвени протоколи от служителите на ИАРА.

- Акция река Въча – 24.10.2020г.

Акцията беше организирана съвместно с РСНЦ „Олимпик 2002 - Пловдив“, доброволци, риболовци и приятели на двете сдружения. Акцията се проведе под знака на Световния ден на мигриращите риби. В акцията се включиха над 60 доброволци, като активностите се проведеха съгласно първоначалния план – почистване на реката по предварително планирани пунктове, след което се пристъпи към зарибяване и извозване на събраните боклуци.

Резултат от акцията:

- Събрани бяха огромно количество боклуци – над 400 чувала и допълнително от реката бяха събрани множество едрогабаритни боклуци като брони на коли, рамки на телевизори, дюшеци и други. Боклуците бяха извозени до места уточнени с общините в района, като общият обем беше повече от 3 камиона;
- Зарибяване с 10 000 балканки на река Въча в новия участък хвани и пусни;
- Всички участници в акцията получиха безценни знания и опит по отношение на реките, заплахите за тях и пример как могат да бъдат опазвани.
- За участниците в акцията бяха изготвени тениски, шапки, бяха раздадени рекламни стикери, образователни материали свързани с браконерството по българските водоеми.

Акцията се проведе съвместно с общините Стамболийски и Кричим, които се заеха с извозването на боклука, а за зарибяването бяха изготвени протоколи от служителите на ИАРА. Акцията беше подкрепена и от РИОСВ – Пловдив, които предоставиха определено количество чували, ръкавици и рекламни образователни материали за защитена местност „Изгорялото Гюне” по река Вьча.

И двете акция бяха отразени на сайта на международната кампания „Световен ден на мигриращите риби” като получиха морална подкрепа от цял свят.

Чрез всички проведени акции се продължава с идеята на сдружението приоритетно да се въвличат местни хора, а не тайно, както беше предни години, защото опазването на реките и ползата от това трябва да е в съзнанието най-вече на местните и те самите да виждат смисъл в това.

Важно е да се отбележи, че се полагат приоритетно грижи за реки в специален режим "Хвани и пусни" за речната /балканска/ пъстърва. В това няма нищо случайно, тъй като сдружението е един от основните виновници за въвеждането на такъв режим в правния мир. Освен това, добро впечатление прави, че все повече хора по места, започват да се организират, за да пазят реките си. Сдружението продължи да подкрепя всички местни общности, като освен изготвянето на становища за включване на нови реки в специален режим за риболов, както и осигуряването на подкрепа от други риболовни клубове, сдружението съдейства и с изготвянето на информационни табели.

3. Природозащитни дейности в условията на пандемия.

За съжаление лок-дауна по-време на пандемия не вщасе нищо хубаво. Представители на сдружението обаче успяха да бдят на терен и да сигнализируют контролните органи за редица нарушения, за голям част от които бяха проведени специализирани разследвания:

- тровения на реки
- копасене на баластра
- пресушаване на реки

В резултат се стигна до редица предписания, административни актове и глоби за нарушителите. За част от случаите бяха подадени сигнали до българската прокуратура, които се разследват.

Активността на сдружението по време на пандемия влезе в международен доклад по темата, разпратен до европейските медии и ЕК.

Подадена беше независима жалба до ЕК свързана с тровенето на реки.

Сдружението поде кампания срещу Министерството на околната среда в създадените умишлено водни кризи и бруталните нарушения с неосигуряването на минималния допустим отток под комплексните и значими язовири, като бяха изготвени десетки документи и становища, събрана беше информация, пуснати бяха сигнали до прокуратурата.

Сдружението продължава кампанията да следи издавани административни актове, като в момента има повече от 5 действащи съдебни дела. През 2020г. спечелихме дело срещу сечта на крайбрежна растителност по река Янтра.

Борбата с мВЕЦ продължава като в момента са заведени няколко съдебни дела срещу разрешителни на компетентните институции. Продължи поддържане на платформата dams.reki.bg.

Спряни бяха няколко процедури за нови мВЕЦ.

Информирани бяхме от ЕК, че нашите жалби са повлияли ЕК при пускането на нова наказателна процедура срещу България за нарушения в Натура зони.

Сдружението продължи да се свързва с хората по население места и да се опитва да бъде надежден партньор в борбата на местните хора срещу унищожителите на българската природа. Сдружението се е захванало активно срещу нашествието на минни дейности за добив на метални полезни изкопаеми.

Сдружението успя да спре лобистки поправки в ЗВ, целящи да легализират работата на десетки незаконни ВЕЦ.

Представители на сдружението изготвиха независим експертни доклади на река Марица и река Крумовица, целящи да подпомогнат кампанията срещу увреждащите въздействия и да дадат оръжие и доказателства за степента на въздействието.

Активната кампания срещу пресушаването на река Вьча последните 2 години, съвместно с РСНЦ Олимпик 2002 доведе до изграждането на чисто нова ХМС след ВЕЦ Кричим, с която се следи осигуряването на минимално-допустимия отток в реката. Данните се актуализират на всеки час 24/7 и са достъпни он-лайн за всички. Сдружението продължава да настоява за изграждането на сигнализация по река Вьча и монтирането на малка бай-пас турбина, с която да се осигурява подаването на вода в река Вьча дори в периодите, когато не е техникоикономически обоснована работата на ВЕЦ Кричим – все неща, за които имаме обещания от институциите.

4. Протестни действия

През 2020г. сдружението беше главен организатор и съорганизатор на 4 големи и значими протеста:

- Пред парламента срещу лобистките поправки в ЗВ – 13.02.2020г.
- Пред министерски съвет срещу безобразното тровене на реки и пред общината в Габрово
- 2 броя протесни шествия в София, с посещаемост над 5000 души

За протестите бяха изготвени редица рекламни материали, проведени бяха редица интервюта и репортажи по националните телевизии, както и срещи с институциите.

5. Изнасяне на презентации

Представители на сдружението изнесоха няколко презентация на тема природозащитните дейности:

- презентация в Благоевград пред ученици на тема „Рибни проходи” и проблемите на река Благоевградска Бистрица

- 2 презентации в БТА на тема: „Водните ресурси и хората в България – жертва на престъпно управление” и „Водните ресурси и хората в България – жертва на престъпно управление - част 2” – на 15.01. и 10.06

- Презентация на тема „Реките на Балканския полуостров” и прожекция на филма The Undamaged, по случай Световния ден на мигриращите риби – 24.10.2020, Пловдивски културен институт

- Експертна on-line презентация на тема „Въздействие от мВЕЦ върху реките” през декември

6. Популяризиране на кампанията

Дейностите на Сдружението не останаха незабелязани, като специални репортажи за установените нарушения бяха излъчени по всички национални телевизии, БНР и др. Представители на сдружението съдействаха на редица други организации при популяризирането на дадени проблеми, особено свързани със битовото замърсяване на реките.

Продължихме с мисията на сдружението за повишаване информираността на всички останали държавни органи с цел усъвършенстване на административния им капацитет за справяне с проблемите на околната среда и водите, рибарството и аквакултурите, риска от наводнения за населените места, пресушаването на питейни язовири и езера в национални паркове, изсичането на крайбрежна растителност, копането на речна баластра и пясък, строителството на магистрали и т.н., пресушаването и/или отравянето на реки и язовири, както и за избягване на нови наказателни процедури от ЕК, което вече е неизбежно.

7. Донорски проекти

Благодарение на активното участие на УС на сдружението, бяха спечелени два проекта, с които беше закупена специализирана апаратура (уред за мерене на физико-химия и 2 броя дейта-логери за замерване хидрологичния режим на водното тяло); планирано е провеждането на два броя зелени училища. За нуждите на сдружението беше ни дарен чисто-нов дрон, с който можем да заснемаме видеа и на трудно достъпни райони. Ефективността на работата с дрон се доказва в практиката през минали години – например заснемането при копането на баластра на река Вит и мащабите на развитие на мината Ада тепе край Крумовград. Новият дрон предстои да стане пълноправен член и да се включва все по-често в акциите на сдружението.

Сдружението изпрати кандидатура за закупуване на 4 броя видеокамери и един брой екшън-камера с цел подпомагане на дейностите. За съжаление кандидатурата не беше одобрена, но в УС има решение за закупуването им с пари на сдружението.

Сдружението е партньор по одобрен проект към Отворено общество, по който вече се извършват дейности. Целта на проекта е свързване със земеделски производители в няколко кътчета на България, проучване на проблемите на водоснабдяването, опасностите пред читотата

на водата, проучване и разработване на добри практики за алтернативно водоснабдяване и оползотворяване на водните ресурси, информационна кампания в местните общини и други. Представител на сдружението за дейността по проекта е Пенчо Пандъков, като сдружението застава с името си зад предвидените дейности и тяхната целесъобразност.

Сдружението изпрати съгласието си за партньорска организация по планирам голям международен проект по програма Life + на ЕС, целта на който ще е свързана с обследване на законодателството в сектор води. По начало нямаме ангажимент за извършване на дадени дейности, но е възможност да си партнираме с международни експерти в областта.

Сдружението изпрати подкрепително писмо до ЕК за друг международен проект, в който се цели възстановяването на 8 европейски реки. България, благодарение на активното участие на представители на сдружението е включена в кандидатурата пред ЕК за проект за възстановяване на река Янтра чрез реконструкция, изграждане на рибни проходи и търсене на алтернативни решения за водовземане с цел премахване на два бента по поречието на река Янтра – бента при село Долна Студена и бента при град Долна Оряховица.

8. Награди

През 2020г. сдружението беше отличено и класирано сред най-добрите ативисти в сферата на природозащитата в кампанията „Годишни награди за биоразнообразие” на БФБ, като наградата е в резултат на организирано on-line гласуване сред потребителите на фейсбук. Фейсбук страницата на сдружението увеличи около 3 пъти броя на последователите и харесванията в резултат на информационната кампания и нещата, които споделяме там.

По актуализацията на интернет страницата все още се работи.

17.03.2021г.,
София

Изготвил: инж. Иван Пандъков
/Председател на Сдружение Балканка/